

Kindermishandeling is een thema dat niemand onberoerd laat. In het werken met kinderen krijgen we zo nu en dan te maken met een vermoeden van kindermishandeling. Het is onze plicht om hier alert voor te zijn en om stappen te ondernemen om de veiligheid van het kind te verhogen. Op de meeste diensten is een protocol aanwezig over wat te doen bij zulk vermoeden. Dit geeft enige houvast, maar in de praktijk blijkt dat er meer vragen naar boven komen dan deze protocollen kunnen beantwoorden. We worden uitgedaagd om over onze houding en onze rol na te denken bij het zoeken naar een respectvolle aanpak. En dit is het domein van de beroepsethiek, een domein dat vaak onvoldoende aandacht krijgt in opleidingen en protocollen rond kindermishandeling. Dit boek wil een eerste licht werpen op dit domein. In zeven gesprekken komen een aantal kinderartsen, een pedagoog, een ontwikkelingspsycholoog en enkele mensen die ethiek als hun werkveld hebben, aan het woord. De geïnterviewden spreken vanuit hun eigen expertise, wat een waaier aan ervaringen en opvattingen met zich meebrengt. In het laatste hoofdstuk vat Jos Kole gemeenschappelijke thema's samen en plaatst ze in beroepsethisch perspectief.

Een greep uit de thema's. Beroepsethiek is belangrijk voor een goede uitoefening van je beroep. In je handelen als professional spelen zowel persoonlijke beweegredenen als de beroepscode van je beroepsgroep een rol. Hierdoor zijn je beweegredenen niet subjectief, maar onderling gedeeld met anderen. Het begrip kindermishandeling is moeilijk te definiëren. Het concept geeft zowel een beschrijving als een (negatief) ethisch oordeel. Het behelst wat we verstaan onder een goede omgang met kinderen en goed ouderschap. Dit is afhankelijk van cultuur en tijdsgeslacht. Bij een vermoeden van kindermishandeling ga je niet alleen een professionele relatie aan met het kind, maar ook met zijn gezinssysteem: zowel kind, ouders als

### Goed aangepakt. Gesprekken over beroepsethiek bij kindermishandeling

Jos KOLE, Mariëtte VAN DEN HOVEN en Monique JANSSENS (red.)

Uitgeverij SWP, Amsterdam, 2012,  
ISBN 978-90-885-0297-2, 112 blz., 13,90 euro

Dit boek komt voort uit een onderzoeksproject van het Ethiek Instituut van de Universiteit Utrecht, in samenwerking met het CHAIN-ER onderzoeksteam van het Wilhelmina Kinderziekenhuis. Het project werd gefinancierd door ZonMW en werd geleid door Mariëtte van den Hoven. De gesprekken werden gevoerd door Jos Kole en zijn geredigeerd samen met Monique Janssens.

eventuele broers en zussen verdienen een respectvolle aanpak. Enkel wanneer ouders je vertrouwen, zullen ze zich voldoende veilig voelen om hun verhaal te doen. Dit neemt niet weg dat je een sterk signaal moet geven dat mishandeling niet kan.

Samenwerking met collega's en andere diensten is van essentieel belang. Elk ziet vanuit zijn eigen specialisme andere signalen, en het samenbrengen van deze signalen kan een alarmbel doen rinkelen. Maar ook binnen je eigen specialisme is het belangrijk dat je de persoon en het gezin in zijn geheel in het oog houdt. Bij het uitwisselen van gegevens komt ook het beroepsgeheim in het geding. De schending van het beroepsgeheim mag geen belemmering zijn om een vermoeden van kindermishandeling niet te melden. Hierbij komen vragen naar boven, zoals: hoe ver mag je gaan in je pogingen om het kind te beschermen? Wat zijn de mogelijke gevolgen van een melding? Er dienen dus heel wat ethische overwegingen te worden gemaakt. Als professional moet je over een aantal eigenschappen beschikken om juist te kunnen handelen: het gaat hier om een mengeling van gevoel, kennis en houding. Dit kan de grote persoonlijke, emotionele en professionele betrokkenheid van professionals verklaren, wanneer zij kindermishandeling vermoeden. De meningen over de rol die intuïtie speelt bij het opmerken van kindermishandeling lopen uiteen. Je intuïtie kan je informeren over wat goed is en motiveert je om te handelen. Toch blijven naast intuïtie expliciete beweegredenen van essentieel belang.

Wanneer men spreekt over kindermishandeling, spreekt men natuurlijk ook over daders. Hierbij kijken hulpverlening en justitie vanuit een ander oogpunt. Justitie denkt in termen van schuld en straf voor het misdrijf door de dader. De hulpverlening heeft meer oog voor het verhaal van de ouders en de veiligheid van het kind. Toch kunnen beide benaderingen naast elkaar bestaan, en een betere uitkomst bewerkstelligen.

In dit boek wordt kindermishandeling vanuit verschillende ethische invalshoeken bekeken. Dit schept een beeld van de verscheidenheid aan factoren die een rol spelen bij (de aanpak van) kindermishandeling. Hoewel elke geïnterviewde vanuit zijn eigen ervaringen en praktijk spreekt, komen er een aantal thema's terug in elk gesprek. Dit zorgt voor eenheid in het boek en zo kan je de verschillende opvattingen met elkaar vergelijken. Er worden in het boek een aantal tips gegeven voor een goede omgang met kindermishandeling. Maar meer dan enkel tips, zet dit boek je aan het denken. Het daagt je uit om je eigen manier van werken in vraag te stellen en om na te denken over de gevoelens die dit thema bij jou en je collega's naar boven brengt. Het zet aan tot een gesprek over de complexiteit van dit onderwerp.

Loes Ubachs, Het Raster vzw